

Prosjekt 1672b: "Towards a new culture: The degree of cultural persistence"

1. Prosjektopplysninger

Prosjektleder: Forsker Karen Hauge

Kontaktperson: Prosjektleder

Prosjektet gjennomføres av Frischsenteret. Dataene vil kun være tilgjengelig på Frischsenterets infrastruktur. Prosjektet er samfunnsvitenskapelig.

Prosjektet vil benytte en kombinasjon av opplysninger samlet inn av forskerne selv gjennom en spørreundersøkelse og registerdata.

2. Prosjektsammendrag

Denne studien tilhører Arbeidspakke 3 i forskningprosjektet «Sustaining the welfare and working life model in a diversified society» (prosjekt 1672 i Frischsenterets prosjektoversikt).

Innvandrere befinner seg med en fot i hjemlandets kultur og en fot i sitt nye lands kultur. Etersom tiden går vil innvandrere og deres etterkommere typisk ta til seg mer av kulturen i sitt nye hjemland. Denne arbeidspakken vil studere hvordan kultur utvikler seg både innenfor og mellom generasjoner. Et spesielt viktig aspekt er sammenligningen av forskjellene mellom menn og kvinner fra ulike bakgrunner med tanke på kjønnssegregering i arbeidslivet.

Tidligere forskning har funnet at menn har høyere konkurranseappetitt enn kvinner (Croson og Gneezy, 2009) og denne kjønnsforskjellen i konkurranseappetitt har blitt foreslått som en mulig forklaring på den lave andelen kvinner, i forhold til menn, i topplederstillinger (Gneezy og List, 2014). Det har også blitt argumentert for at deler av denne kjønnsforskjellen kan skyldes kultur (for eksempel, Gneezy og medforfattere, 2009). Denne studien vil undersøke i hvilken grad kjønnsforskjeller i konkurranseappetitt kan forklares med kultur. For å studere det, vil vi invitere andregenerasjons innvandrere til å delta i betalte survey eksperimenter som gjennomføres på internett.

Andregenerasjons innvandrere er født og oppvokst i Norge, og vil dermed stå ovenfor de samme institusjonene og det samme arbeidsmarkedet som andre norskfødte av norske foreldre, men de er forskjellige når det kommer til den kulturelle arven fra foreldrene. Ved å sammenligne kvinner og menn med foreldre fra

ulike land som er født og oppvokst i Norge, kan vi studere om kultur, gjennom kulturell arv, påvirker kjønnsroller og konkurranseappetitt.

Fullstendig beskrivelse finnes i prosjektbeskrivelsen, vedlegg 1.

3. Databehov

3.1 Formål og samfunnsnytte

Formålet med studien er å studere hvorvidt kultur påvirker kjønnsforskjellen i konkurransevilje.

Innvandrerandelen i den norske befolkningen har økt kraftig de siste årene. Innvandreres økonomiske suksess har vist seg å variere betraktelig mellom innvandrere fra ulike bakgrunnsland, noe som indikerer at ressurser og verdier som innvandrere bringer med seg er viktig for hvordan de gjør det rent økonomisk i Norge. Det finnes mindre kunnskap om hvordan slike ressurser og verdier overføres til kommende generasjoner. Prosjektet vil derfor se på i hvilken utstrekning kulturtrekk fra innvandreres opprinnelsesland påvirker atferden og holdninger blant andregenerasjons innvandrere. Dette prosjektet vil spesielt fokusere på kjønnsroller i og med at synet på kvinner varierer sterkt mellom kulturer, og overføringen av kjønnsnormer er potensielt viktig for kvinners deltagelse i arbeidsmarkedet. Kunnskap om hvilke mekanismer som skaper, eller hindrer, en vellykket samfunnsutvikling er viktig for både politikere og opinionen.

3.2 Populasjon og årganger

Populasjonen i studien er (i) personer født i Norge mellom 1980 og 2000 med minst en forelder født utenfor Norge (i 59 spesifiserte land¹), (ii) personer født i Norge mellom 1980 og 2000 med to norskfødte foreldre, samt (iii) deres foreldre.

Et tilfeldig utvalg fra populasjonen definert under punkt (i) og (ii) ovenfor vil trekkes fra Folkeregisteret og leveres fra EVRY². Dette utvalget vil bli invitert til å delta i en spørreundersøkelse. Målet er å få et utvalg av respondenter som samtykker til å delta

¹ Afghanistan, Algerie, Argentina, Australia, Bangladesh, Belgia, Bosnia og Herzegovina, Brasil, Canada, Chile, Colombia, Danmark, Eritrea, Etiopia, Filippinene, Finland, Frankrike, Færøyene, Gambia, Ghana, Hong Kong, India, Iran, Irak, Irland, Island, Israel, Italia, Japan, Jugoslavia, Kenya, Kina, Sør-Korea, Kroatia, Libanon, Madagaskar, Marokko, Nederland, Pakistan, Peru, Polen, Portugal, Romania, Russland, Somalia, Spania, Sri Lanka, Storbritannia, Sveits, Sverige, Syria, Sør-Afrika, Thailand, Tyrkia, Tyskland, Ungarn, USA, Vietnam, Østerrike.

² Fra landbakgrunner hvor EVRY har 200 eller færre andregenerasjonsinnvandrere med telefonnummer, vil utvalget ikke være tilfeldig men alle EVRY har.

som består av 40 personer (20 menn og 20 kvinner) fra hver landbakgrunn, og i tillegg 300 personer (150 menn og 150 kvinner) født i Norge av norsk-fødte foreldre. Målet er at det endelige utvalget for spørreundersøkelsen skal bestå av 2660 personer. For dette utvalget vil det altså samles inn informasjon både fra spørreundersøkelsen og fra registerdata. For resten av populasjonen vil det kun benyttes data fra registerdata.

Spørreundersøkelsen er basert på informert og frivillig samtykke. Utvalget får en tekstmelding med invitasjon til å delta i studien, og får i den tekstmeldingen vite at deltagelse er frivillig. De får tilsendt en lenke til spørreundersøkelsen. Spørreundersøkelsen starter med informasjon om personvern, og en samtykkeerklæring.

I spørreundersøkelsen må respondentene aktivt samtykke til deltagelse ved at de selv krysser av for om de samtykker til å delta, og samtykker til at de nevnte personopplysningene benyttes til forskningsprosjektet. Respondentene er informert om at det er frivillig å delta og at de har rett til å trekke tilbake sitt samtykke. Deltagere vil motta en økonomisk kompensasjon som takk for deltagelse i studien. Utover dette er ingen avtaler eller tjenester gjort betinget på samtykke. Frischsenterets vurdering er derfor at vilkårene for samtykke i Personvernforordningens artikkel 7 er oppfylt.

Når det gjelder opplysninger om foreldrene til personene som deltar i spørreundersøkelsen (fødeland, pensjonsgivende inntekt og høyeste fullførte utdanning, se også punkt 3.4 under), vil det av praktiske årsaker neppe være mulig å finne fram til og innhente samtykke fra dem, fordi vi ikke vet hvem de er og fordi noen kan være døde. Det er med andre ord høy sannsynlighet for stort frafall og å spørre folk om informasjon som det kan være vanskelig å huske kan også gi mye feil. Informasjon om foreldrene vil derfor innhentes fra registerdata, og for denne delen av populasjonen vil vi derfor kun motta avidentifiserte opplysninger.

Når det gjelder å spesifisere hvilke årganger prosjektet ønsker, er dette kun relevant for opplysningene innhentet fra registerdata siden spørreundersøkelsen gjennomføres kun én gang. Opplysninger innhentet fra registerdata ønskes for hele populasjonen definert over. Hovedpopulasjonen (definert i (i) og (ii) ovenfor) er født mellom 1980 og 2000, så generelt sett ønskes årganger fra 1980 og framover i tid. For variabler som får betydning kun fra og med ungdoms/voksnetid, som for eksempel sivilstand, ønskes årganger fra 1995 (dvs fra og med de eldste i utvalget fyller 15 år). Om foreldrene (populasjonen (iii)) ønskes informasjon om pensjonsgivende inntekt og høyeste fullførte utdanning. For disse to variablene ønskes derfor alle tilgjengelige årganger, dvs tilbake til 1967 for pensjonsgivende inntekt og 1970 for høyeste fullførte utdanning. Full oversikt over årgangene som skal brukes i prosjektet er gitt i SSB sine variabellister, vedlagt i Vedlegg 2a-c.

3.3. Lagringsperiode

Selve prosjektet varer ut 2020, men vi ønsker å ha data tilgjengelig for eventuell revisjon og videre oppdatering også under publiseringsfasen. Ettersom behandlingsgrunnlaget er samtykke, og det ikke vil være mulig å kontakte respondentene i ettertid for å søke om forlenget samtykke dersom noe uforutsett skulle gi forsinkelser, ønsker vi å ha data tilgjengelig inntil 4 år etter prosjektslutt, dvs ut 2024. Oppdateringer som kommer i denne perioden ønsker vi å ha mulighet for å bruke.

Etter dette vil de registerdata bli slettet eller deponert i SSB for eventuell senere bruk. Data som er generert under prosjektet finansiert av NFR vil bli arkivert hos NSD i henhold til kontrakten.

3.4. Variabeloversikt

I dette prosjektet hentes personopplysninger inn fra to kilder: informasjon om hele populasjonen innhentes fra SSB, og forskerne innhenter selv opplysninger om et utvalg gjennom en spørreundersøkelse.

For hele populasjonen innhentes det informasjon fra offentlige administrative registre (fra SSB) om kjønn, alder, bosted, pensjongivende inntekt, trygd, familieforhold og utdanning. Prosjektet trenger informasjon om sosioøkonomisk bakgrunn, deriblant informasjon om foreldre, for å kunne skille mellom om effektene vi eventuelt finner vedrørende kultur faktisk skyldes kultur og ikke sosio-økonomisk bakgrunn. Informasjon om hele populasjonen er viktig for å kunne si noe om hvor representativt utvalget til spørreundersøkelsen er, og om seleksjonen inn i spørreundersøkelsen i seg selv påvirkes av kjønn og kultur. Det vil være viktig for tolkning av resultatene. Det er også viktig å kunne sammenligne andregenerasjons innvandrere (populasjonen definert i (i) over) med norskfødte av norskfødte foreldre (populasjonen definert i (ii) over) for å kunne si noe om integreringen av andregenerasjons innvandrere. Det må understrekes at vi ikke vil få informasjon om hvem det er som har fått invitasjon til å delta i spørreundersøkelsen, men som velger ikke å svare på spørreundersøkelsen. I analyser av hvor representative utvalget er og om seleksjon, vil sammenligningen gjøres mellom utvalget som samtykker til deltagelse og totalpopulasjonen, ikke mellom de som fikk invitasjon og valgte og delta og de som fikk invitasjon men valgte å ikke delta.

Full oversikt over datasett og variabler som skal brukes i prosjektet er gitt i SSB sine variabellister, vedlagt i Vedlegg 2a-c.

Spørreundersøkelsen bygger på frivillighet og samtykke, og utvalget som inviteres til å delta blir informert om, og må evt samtykke til, at spesifiserte personopplysninger om dem også vil hentes fra administrative registre.

Fra Folkeregisteret vil vi få personnummer, telefonnummer og foreldres landbakgrunn. Foreldres landbakgrunn er nødvendig for å definere utvalget, og for å forsikre oss om at vi har nok deltagere av hver landbakgrunn. Telefonnummer er nødvendig for å invitere deltagerne til å delta i studien. Personnummer er nødvendig for å kunne innhente opplysninger fra SSB om vedkommende og for å sikre at informasjon innhentes om riktig person. All informasjon fra EVRY om personer som ikke samtykker til å delta, vil bli slettet.

Informasjon som samles inn i spørreundersøkelsen er konkurransevilje, forhandlingsvilje, og diverse holdningsspørsmål, blant annet om likestilling og oppdragelse. I tillegg samles bank-kontonummer inn. Kontonummer er nødvendig for å kunne betale deltagerne for å delta i studien. Deltagelse i studien er betalt for at beslutningene i spørreundersøkelsen skal være reelle og ikke bare hypotetiske. Deltagere får betalt en fast kompensasjon for å delta i studien, og i tillegg får de betalt for valg de tar underveis i spørreundersøkelsen. Dersom deltagere ikke ønsker å oppgi bank-kontonummer, kan de velge å donere fortjenesten sin til en av tre veldedige formål (Unicef, Røde Kors eller Leger Uten Grenser). Her følger et eksempel som en illustrasjon på hva slags type beslutninger som blir insentivert i spørreundersøkelsen: Som del av spørreundersøkelsen blir deltagerne bedt om å gjøre en telle-oppgave hvor de teller et-tall i en tabell med nuller (0) og et-tall (1). Deltagerne kan da velge å få betalt per tabell de løser, eller om de ønsker å konkurrere med andre noen deltagere i studien om å telle flest tabeller, hvor den som vinner konkurransen får en litt større betaling. Dersom de velger å bli betalt per tabell de løser, vil de bli utbetalt det avtalte beløpet per tabell de løser. Dersom de velger å konkurrere (vårt mål på konkurransevilje), vil de bli betalt det avtalte beløpet dersom de er den personen som løser flest tabeller i sin gruppe.

Spørreundersøkelsen i sin helhet er gjengitt i vedlegg 3, inkludert informasjonen som gis om personvern hensyn og samtykkeerklæringen.

3.5. Særlig identifiserende eller følsomme variable

Det er ikke behov for særlige kategorier personopplysninger etter Personvernforordningens artikkel 9 eller 10.

De følgende avsnittene om spesielt identifiserende og følsomme variablene gjelder kun for utvalget til spørreundersøkelsen. I følge Personopplysningsloven §12, skal det foreligge saklig grunn til å benytte personnummer, og det skal være nødvendig for å oppnå sikker identifikasjon. Grunnen til at det samles inn personnummer i

denne studien er for å kunne innhente opplysninger fra SSB, og det er nødvendig med personnummer for å være sikker på at vi innhenter opplysninger om riktig person. Det er flere grunner til å benytte allerede innhentete opplysninger om utvalget fra offentlige administrative registerdata. For det første er kvaliteten på de norske administrative registerdataene høy, og ikke heftet med samme grad av feilkilder og feilrapportering som i selvrapporterte data som i en spørreundersøkelse. For det andre, vil innhenting av opplysninger fra SSB gjøre at spørreundersøkelsen blir langt kortere å besvare for deltagerne. Dette er tidsbesparende for de det gjelder og øker sannsynligheten for både deltagelse i, og fullføring av, studien, noe som igjen øker kvaliteten på studien ettersom utvalget vil bli mer representativt.

Telefonnummer er nødvendig for å kunne invitere til deltagelse i studien. Så snart spørreundersøkelsen er gjennomført, vil telefonnummer slettes. Bank-kontonummer er nødvendig for å betale deltagerne. Så snart betalingen er gjennomført, vil kontonummer bli slettet. Personnummer vil slettes når datasettet samlet inn gjennom spørreundersøkelsen er sendt til SSB.

3.6. Sammenkoping

For å øke personvernet, vil Frischsenteret sende datasettet innhentet i spørreundersøkelsen som inneholder personnummer til SSB, og deretter slette dette datasettet ved Frischsenteret. SSB vil bytte ut personnummer med aidentifiserte løpenummer, og det er kun SSB som har koblingsnøkkelen.

Vi foreslår at uttrekk av populasjonen foretas av Frischsenteret som overføres til SSB etter dagens praksis. Deretter vil SSB levere datasett med prosjektspesifikke løpenummer tilbake til Frischsenteret bestående både av datasettet fra spørreundersøkelsen (for utvalget) og registerdata (for hele populasjonen). De ulike individbaserte registrene koples sammen via et kryptert løpenummer for hver person. Datasettet som vil bli benyttet til statistiske analyser vil dermed ikke inneholde personnummer, men vil i stedet ha aidentifisert løpenumre.

4. Risikoanalyse

Vurderinger og konkret plassering nedenfor er gjort ut fra Frischsenterets «Risikovurdering».

4.1. Konsekvenser ved personvernbrudd

De datasettene som her skal brukes inneholder ikke «særlig kategorier» av variabler, som for eksempel diagnoser. Det har neppe alvorlige konsekvenser for den enkelte om opplysninger som samles inn i denne undersøkelsen blir kjent for utenforstående. I Risikovurdering kan slike hendelser antakelig plasseres i K=1 (liten konsekvens).

4.2. Sannsynlighet for personvernbrudd

Det er tatt sikte på å unngå særlig identifiserende variabler. Alder er kun definert ved år, og utdanning ved høyeste fullførte utdanning, noe som gjør det vanskelig å identifisere personer. Det kan likevel ikke utelukkes at det er mulig med indirekte identifikasjon av personer basert på sammenstilling av opplysningene, men det krever at en har slik informasjon om enkeltpersoner. Alternativt kan en ha omfattende informasjon om enkeltpersoner, men da er det ikke mye en får vite i tillegg.

Spørreundersøkelsen vil gjennomføres med et internett-basert spørreundersøkelses program, Qualtrics. Qualtrics har en egen DPIA som dokumenterer hvordan de behandler og lagrer data som samles inn i spørreundersøkelser som benytter Qualtrics. Qualtrics har blant annet prosedyrer for hvordan data samlet inn om en enkeltperson, som ber om sletting eller endring, kan slettes eller endres, og for hvordan alle data samlet inn i en spørreundersøkelse slettes (hvor de kan bevare en back-up i maks 90 dager eller slette helt umiddelbart etter forskerens ønske). For denne studien vil dataene respondenter oppgir når de besvarer spørreundersøkelsen dermed lagres på Qualtrics sine servere. Når undersøkelsen er gjennomført, vil Frischsenteret laste ned datasettet, og slette det fra Qualtrics sine servere for godt. For mer informasjon om Qualtrics sine personvern hensyn, se her: <https://www.qualtrics.com/uk/platform/gdpr/>.

Hos Frischsenteret vil alle data oppbevares på sikrede servere, ikke koblet mot internett, avlåst og med dobbelt sikret pålogging. Det føres kontroll med alt som tas inn og ut av denne sikre sonen. Kun prosjektmedarbeidere har tilgang til data, og de må også signere taushetserklæringer og godta at arbeidsgiver kan og vil straffe eventuelle brudd. Indirekte identifikasjon av enkeltpersoner kan være teknisk mulig for prosjektmedarbeidere med adgang, men det vil være brudd på sikkerhetsinstruksen som de har underskrevet.

For at andre personer som ikke har lovlig adgang til prosjektet sine data likevel skal klare å få adgang til data, vil det enten kreve at de klarer å bryte seg inn i sikker sone eller et samarbeid med personer med adgang, som da må bryte sikkerhetsinstruksen.

Om en får adgang til data, kan alternativet til å forsøke indirekte identifikasjon, være å skaffe seg adgang til krypteringsnøkkelen som ligger i SSB. Det vil ikke være enklere enn å skaffe seg adgang til dataene på sikker sone.

Sannsynligheten for noe av dette skal skje, sammen med det tvilsomme utbyttet en kan få og den kompetansen som trengs og risikoen for sanksjoner, anser vi som svært lav ($S=1$).

4.3. Tiltak for å redusere risiko

I Personvernforordningens artikkel 89 kreves det at det er innført tekniske og organisatoriske tiltak for særlig å sikre at prinsippet om dataminimering overholdes. Det er i Frischsenterets informasjonssystem innebygget en rekke tiltak for å redusere samlet risiko, først og fremst ved at ulike former for tilgangskontroll og loggføring reduserer sannsynligheten for personvernbrudd. Det er på dette prosjektet ingen særlige identifiserende opplysninger som gjennom omkoding e.l. ville gitt vesentlig redusert mulighet for identifisering av enkeltpersoner. Etter sammenkobling av spørreundersøkelsen og registerdataene vil dataene være pseudonimisert, men det er ikke mulig å utføre full anonymisering og samtidig oppfylle formålet med behandlingen.

4.4. Samlet risiko

Sammenholder en liten konsekvens ($K=1$) og lav sannsynlighet ($S=1$) med kriteriene i Risikovurderingen til Frischsenteret innebærer dette en akseptabel risiko.

4.5. Vurdering av risiko opp mot behandlingsgrunnlag

Nytten for samfunnet og for ansvarlige myndigheter beskrevet i pkt 3.1 og den akseptable risikoen innebærer at prosjektet tilfredsstillende oppfyller kravene i personvernlovgivningen.

5. Konklusjon

Frischsenterets vurdering er at det foreligger et todelt behandlingsgrunnlag for dette prosjektet: For det første anses forskningsprosjektet som en «oppgave i allmennhetens interesse» og Frischsenterets vurdering er derfor at vilkårene i § 8 i Personopplysningsloven er oppfylt, jfr. Artikkel 6, 1.e) og 6. 3. b) i Personvernforordningen.

For innhenting av opplysninger gjennom spørreundersøkelsen er Frischsenterets vurdering at det i tillegg foreligger behandlingsgrunnlag i henhold til

Personvernforordningens artikkel 6, 1a) sammenholdt med Personopplysningslovens § 8, ettersom innsamlingen av informasjon er basert på samtykke til et spesifikt formål. Samtykkegrunnlaget omfatter de mest personlige opplysningene om holdninger og kultur som fremkommer i spørreundersøkelsen, samt de direkte identifiserende opplysningene om telefonnummer, personnummer og bankkonto som er nødvendig for gjennomføring og sammenkobling av dataene med registeropplysninger. Det vil ikke være mulig å innhente samtykke fra resten av populasjonen, heller ikke fra foreldrene til deltakerne i spørreundersøkelsen, men opplysninger om disse vil ikke på noe tidspunkt være direkte identifiserbare.

Behandlingsansvarlig har rådført seg med personvernombudet, som slutter seg til vurderingen (vedlegg 4).

Sverre A.C. Kittelsen, Dr polit
Direktør Frischsenteret
+47-91843889
sverre.kittelsen@frisch.uio.no

- Vedlegg:
1. Prosjektbeskrivelse
 2. Oversikt over variable: SSB sine variabellister for a) utdanning, b) befolkning, c) inntekt og d) FD-trygd.
 3. Spørreundersøkelsen, inkludert samtykkeerklæring
 4. Personvernombudets uttalelse

Personvernombudet ved Frischsenteret

**Uttalelse om utredning av personvernkonsekvenser av prosjekt ved
Frischsenteret: 1672b *Towards a new culture: The degree of culture persistence***

Personvernombudet ved Frischsenteret har blitt rådspurt i den dokumenterte utredningen av dette prosjektet og slutter seg til de vurderinger som er gjort. Dette gjelder sannsynlighet for avvik, konsekvenser og samlet risiko, og vurderingen av det todelte behandlingsgrunnlaget. Prosjektet er funnet å møte de kriterier som følger av gjeldende lovverk om personopplysninger.

Oslo, 12. august 2019

Erik Hernæs

Personvernombud ved Frischsenteret

Spørreundersøkelse, informasjon og samtykkeerklæring (Prosjekt 1672 b)

Velkommen til denne samfunnsvitenskapelige studien! Denne studien består av 4 deler, i de 3 første delene skal du gjøre en oppgave på tid (90 sek) som består av å telle ett-tall og nuller i tabeller. Den siste delen er en rekke spørsmål om deg og dine meninger. Som takk for din deltagelse vil du bli betalt minimum kr 100 for å delta. Prøv å fullføre hele spørreundersøkelsen uten å bli forstyrret, det vil ta ca. 20 minutter. Før vi setter i gang med selve spørreundersøkelsen, vil vi informere deg om hvordan vi tar vare på ditt personvern.

Informasjon om personvern:

- Dette er en forskningsstudie utført av Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning, og finansiert av Norges Forskningsråd. Ta kontakt med direktør Sverre Kittelsen (sverre.kittelsen@frisch.uio.no tlf 91 84 38 89) dersom du har spørsmål eller kommentarer.
- Personvernombud Erik Hernæs ved Frischsenteret (erik.hernas@frisch.uio.no tlf 91 13 24 37) har vurdert prosjektet.
- Formålet med å samle inn informasjon om deg, er å benytte det i et forskningsprosjekt. Informasjonen vi samler inn, vil kun bli brukt til forskningsformål. Vi kan samle inn opplysninger om deg til denne studien bare dersom du samtykker til det.
- Prosjektet har behandlingsgrunnlag i Personopplysningsloven §8 jfr. Artikkel 6 1.e) og 6.3.b) i Personvernforordningen og Personopplysningsloven §8 jfr. Artikkel 6.1.a) i Personvernforordningen.
- Vi gir ikke opplysningene videre til noen. Det er frivillig å delta, og du kan trekke deg så lenge studien pågår, uten å oppgi noen grunn.
- For å invitere deg til å delta i spørreundersøkelsen har vi benyttet telefonnummeret ditt. For å kunne betale deg for å delta, vil vi be deg om å oppgi navn, adresse og bankkontonummer. Når spørreundersøkelsen er besvart og du har fått betaling for å delta, vil all denne informasjonen slettes. Du vil også få muligheten til å donere gevinsten din til et veldedig formål dersom du ikke vil oppgi denne informasjonen.
- For å gjøre spørreundersøkelsen så kort som mulig ønsker vi å benytte informasjon om deg som allerede finnes i offentlige registre hos Statistisk sentralbyrå (SSB). For å kunne innhente opplysninger om deg fra SSB, trenger vi ditt personnummer. Dersom du gir ditt samtykke til det, kan vi hente inn følgende opplysninger om deg fra SSB: kjønn, alder, bostedskommune, fødeland, fødekommune, landbakgrunn, statsborgerskap, pensjonsgivende inntekt, trygder, familieforhold (antall søsken, paritet, kjønn søsken, antall barn, kjønn barn, antall personer i husholdningen, sivilstand, familietype) og høyeste fullførte utdanning, og foreldres fødeland, pensjonsgivende inntekt og høyeste fullførte utdanning. Når SSB har koblet sammen disse opplysningene, slettes personnummeret ditt. Datasettet vi får fra SSB vil ikke inneholde ditt personnummer.
- Alle personopplysninger vil bli slettet senest ved prosjektslutt, 31.12.2024.
- Du har rett til å be om innsyn i, retting og sletting av personopplysningene som vi har samlet inn om deg.
- Du har rett til å klage til Datatilsynet dersom du mener opplysningene om deg behandles i strid med personvernforordningen GDPR.
- Du kan la være å svare på enkelte spørsmål.
- Vi vil sende ut maksimalt en purring.

Hvis du senere vil lese denne informasjonen om personvern om igjen, kan du finne den på www.frisch.uio.no/s

Samtykkeerklæring

Jeg samtykker til

- å delta i spørreundersøkelsen.
- at de oppgitte opplysningene om meg blir innhentet fra Statistisk Sentralbyrå.
- at de innsamlede opplysningene kan bli benyttet til dette forskningsprosjektet.
- at jeg har rett til å trekke meg fra studien så lenge den pågår.

	Jeg samtykker (1)	Jeg vil ikke delta i denne studien (2)
(1)	☐	☐

Instruksjoner

Takk for at du vil delta i denne studien!

Denne studien består av 4 deler, og du vil bli betalt for én av de fire delene. I tillegg vil alle uansett få kr 100 som takk for deltagelsen. Reglene for betaling er forskjellig i de 4 delene, og vi vil forklare deg reglene før hver del starter. Når du har gjennomført alle 4 delene, vil datamaskinen trekke lodd om hvilken del du skal bli betalt for.

Regler for Del 1 – Stykkprisdelen I Del 1 ber vi deg om å telle 1-tall i tabeller som inneholder nuller (0) og 1-tall (1) slik som i tabellen vist under. Du får 90 sekunder til å telle 1-tall i så mange tabeller du klarer. Når de 90 sekundene har passert, vil du automatisk fortsette til neste side.

Q6

0	0	1	1	1
1	0	0	0	1
0	1	0	0	1
0	0	1	0	0
1	1	1	1	0

Q7 I Del 1 vil du bli betalt kr 10 for hver tabell du oppgir riktig svar for. Du får ikke trekk i din betaling dersom du oppgir feil svar.

Trykk på pilen for å starte Del 1.

Del 1 – Stykkprisdelen

Tell 1-tall i hver tabell under og skriv inn svaret i feltet under hver tabell.

Regler for Del 2 - Turneringsdelen

I Del 2 vil du også få 90 sekunder til å telle 1-tall i en serie av tabeller med nuller (0) og 1-tall (1). I Del 2 er betalingen avhengig av hvor mange tabeller du oppgir riktig svar for sammenlignet med tre andre personer som deltar i denne studien. Du vil ikke få noen informasjon om de tre andre, og de andre tre vil ikke få noen informasjon om deg. Dersom du har klart flest riktige svar, vil du bli betalt kr 40 for hvert riktig svar du har gitt. Hvis du ikke er best, blir din fortjeneste fra Del 2 kr 0.

Trykk på pilen for å starte Del 2.

Q15 Del 2 - Turneringsdelen Dette er Del 2. Tell 1-tall i hver tabell under og skriv inn svaret i feltet under hver tabell.

Q22 Riktig svar på spørsmålet under vil bli premiært med en betaling på kr 10 i tillegg til det du allerede har tjent i Del 2. **Hvordan tror du at du gjorde det i Del 2?**

- Jeg vant (1)
- Jeg kom på andre plass (2)
- Jeg kom på tredjeplass (3)
- Jeg kom sist (4)

Regler for Del 3: Selvvalgt betaling

I Del 3 vil du også få 90 sekunder til å telle 1-tall i en serie av tabeller med nuller (0) og 1-tall (1). Men i Del 3 skal du selv velge hvilken av de to betalingsmåtene fra Del 1 og Del 2 du ønsker skal gjelde for deg i Del 3.

Stykkpris: Du blir betalt kr 10 pr riktige svar du oppgir.

Turnering: Hvis du løser flere tabeller enn de andre i din gruppe gjorde i Del 2, vil du bli betalt kr 40 for hvert riktig svar du har gitt. Hvis du ikke er best, blir din fortjeneste fra Del 3 kr 0.

Hvordan vil du bli betalt i Del 3?

Q190

- Stykkpris (kr 10 pr riktige svar) (1)
- Turnering (kr 40 pr riktige svar hvis du vinner, ellers kr 0) (2)

Q34 **Del 3**

Dette er Del 3. Tell 1-tall i hver tabell under og skriv inn svaret i feltet under hver tabell.

Q145 Hva tror du er gjennomsnittlig antall riktige svar løst i Del 1 blant de som deltar i denne undersøkelsen?

Q169 Nå skal du få vite hvor mange riktige svar du klarte i Del 1, 2, og 3:

Q170 I hvilken grad tror du at antall riktige svar du leverte i de tre delene skyldes faktorer du kunne kontrollere (for eksempel innsats) og faktorer du ikke kunne kontrollere (for eksempel flaks og vanskelighetsgrad).

Svar på en skala fra 1 til 10 hvor 1= skyldes faktorer som jeg ikke kunne kontrollere, og 10=skyldes faktorer som jeg kunne kontrollere.

	1 Ingen kontroll (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 (6)	7 (7)	8 (8)	9 (9)	10 Full kontroll (10)
Del 1 - Stykkpris (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Del 2 - Turnering (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Del 3 - Selvalgt betaling (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q67

Del 4

I denne delen ber vi deg om å svare på en rekke spørsmål. Hvis denne oppgaven trekkes ut til å bli den oppgaven du skal bli betalt for, vil du bli betalt et beløp mellom kr 50 og kr 100 for å svare på disse spørsmålene.

Q149 Nå ønsker vi at du tar perspektivet til en ansatt i en norsk bankfilial og vurderer en søker til en ledig stilling som avdelingsleder i din avdeling. Du vil få se en stillingsutlysning og en beskrivelse av en jobbsøker som du skal vurdere.

Q96 **AVDELINGSLEDER** Avdelingen skal ansette ny avdelingsleder. Avdelingslederen er bindeleddet mellom bankens ledelse og de ansatte. For noen vil denne stillingen være krevende. Det stilles høye krav for å bli avdelingsleder. Som avdelingsleder har man ikke bare ansvaret for seg selv, men også for de andre ansatte på avdelingen. **En mulig kandidat - Ida Hansen** Ida Hansen har utdanning innenfor økonomi og administrasjon og var blant de 20% beste i sitt kull. Har vært leder i en ungdomsforening.

Kommer fra en mellomstor by på Østlandet, og har en søster, far er ingeniør og mor er lærer.
Motivasjonen til Ida for å søke stillingen er at å jobbe innen bankvesenet er meningsfullt og viktig. Ida Hansen vil gjerne bli avdelingsleder.

Q97 Angi hvor godt du synes hun passer til jobben

	1 svært dårlig (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 svært godt (6)
(1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q189 Angi hvor godt du tror andre synes hun passer til jobben

	1 svært dårlig (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 svært godt (6)
(1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

End of Block: Avdelingsleder - Kvinne_1+3A

Start of Block: Avdelingsleder - Kvinne_2+3A

Q208 Nå ønsker vi at du tar perspektivet til en ansatt i en norsk bankfilial og vurderer en søker til en ledig stilling som avdelingsleder i din avdeling. Du vil få se en stillingsutlysning og en beskrivelse av en jobbsøker som du skal vurdere.

Q210 **AVDELINGSLEDER** Avdelingen skal ansette ny avdelingsleder. Avdelingslederen er bindeleddet mellom bankens ledelse og de ansatte. For noen vil denne stillingen være krevende. Det stilles høye krav for å bli avdelingsleder. Som avdelingsleder har man ikke bare ansvaret for seg selv, men også for de andre ansatte på avdelingen. **En mulig kandidat - Ida Hansen**

Ida Hansen har utdanning innenfor økonomi og administrasjon og var blant de 20% beste i sitt kull. Har vært leder i en ungdomsforening, og liker å konkurrere. Kommer fra en mellomstor by på Østlandet, og har en søster, far er ingeniør og mor er lærer. Motivasjonen til Ida for å søke stillingen er at å jobbe innen bankvesenet er meningsfullt og viktig. Ida Hansen vil gjerne bli avdelingsleder.

Q191 Angi hvor godt du synes hun passer til jobben

	1 svært dårlig (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 svært godt (6)
(1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q192 Angi hvor godt du tror andre synes hun passer til jobben

	1 svært dårlig (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 svært godt (6)
(1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q99 **AVDELINGSLEDER** Avdelingen skal ansette ny avdelingsleder. Avdelingslederen er bindeleddet mellom bankens ledelse og de ansatte. For noen vil denne stillingen være krevende. Det stilles høye krav

Q100 Her er en liste over egenskaper som barn kan oppmuntres til å utvikle i hjemmet. **Hvilke mener du er spesielt viktige?** Velg inntil fem egenskaper.

Selvstendighet (1)

Ansvarsfølelse (2)

Fantasi (3)

Toleranse og respekt for andre mennesker (4)

Sparsommelighet (5)

Besluttsomhet (6)

Religiøs tro (7)

Uselviskhet (8)

Lydighet (9)

Høflighet (10)

Likestilling (11)

Konkurransvilje (12)

Hardt arbeid (14)

Q102 Her er en liste over egenskaper som barn kan oppmuntres til å utvikle i hjemmet. **Hvilke egenskaper vektla dine foreldre i din barndom?** Velg inntil fem egenskaper.

Selvstendighet (1)

Ansvarfølelse (2)

Fantasi (3)

Toleranse og respekt for andre mennesker (4)

Sparsommelighet (5)

Besluttosomhet (6)

Religiøs tro (7)

Uselviskhet (8)

Lydighet (9)

Høflighet (10)

Likestilling (11)

Konkurransvilje (12)

Hardt arbeid (13)

Q111 Nedenfor følger noen påstander. For hvert utsagn krysser du av på skalaen det som passer for deg.

	1 Helt uenig (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 (6)	7 Helt enig (7)
Jeg liker å konkurrere mot andre. (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes konkurransesituasjoner er ubehagelige. (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg liker situasjoner der jeg konkurrerer mot andre. (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Når jeg forsøker å nå et mål, foretrekker jeg å konkurrere mot andre istedenfor å forsøke å nå målet alene. (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg kan forbedre min kompetanse ved å konkurrere. (5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konkurransen gjør at jeg kan vurdere hvor flink jeg er. (6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg bruker konkurranser for å bevise noe for meg selv. (7)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konkurransen gjør at jeg kan måle min egen suksess. (8)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q161 Har du vært leder i en organisasjon (for eksempel i jobb, fritidsaktivitet, idrett, kultur eller politikk)?

Ja (1)

Nei (2)

Q102 Hvilket språk snakker du vanligvis hjemme?

- Norsk (1)
 - Annet språk (2)
-

Q103 Bor du sammen med dine foreldre?

- Ja (1)
 - Nei (2)
-

Q107 Hvilket språk snakker du vanligvis med dine foreldre?

- Norsk (1)
 - Annet språk (2)
-

Q105 Stemte du ved siste Stortingsvalg?

- Ja (1)
 - Nei (2)
-

Q106 En del mennesker mener de har full valgfrihet og selv kan bestemme hvordan livet skal bli. Andre mener at det de selv gjør, har liten innvirkning på hva som skjer med dem. Kryss av på denne skalaen hvor mye valgfrihet og selvbestemmelse du mener du har når det gjelder hvordan livet ditt blir.

	1 Overhodet ingen (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 (6)	7 (7)	8 (8)	9 (9)	10 En hel del (10)
(1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q162 Hvordan ser du på deg selv? Er du generelt sett en person som er villig til å ta risiko, eller prøver du å unngå å ta risiko?

	Ikke villig til å ta risiko i det hele tatt 1 (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 (6)	7 (7)	8 (8)	9 (9)	Svært villig til å ta risiko 10 (10)
(1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q163 Synes du at man generelt kan stole på de fleste mennesker, eller synes du man ikke kan være forsiktig nok i omgang med mennesker?

- Man kan stole på de fleste (1)
- Man kan ikke være forsiktig nok (2)

Q164 Forestill deg følgende situasjon: Du mottar uventet 10 000 kroner.

Hvor mye av dette ville du gitt til et veldedig formål? (Verdier mellom 0 og 10 000 kroner er tillatt)

Q69 Dersom Del 4 trekkes ut til å bli den oppgaven som du betales for, vil du få kr 50 for å ha besvart alle spørsmålene i Del 4.

Vil du forhandle om å få en høyere betaling? Hvis ja, trykk «Jeg vil forhandle».

Jeg vil forhandle (1)

Gå videre (2)

Q70 Hvor mye vil du ha for Del 4?

Q57

Hva tenker du om prestasjonen til de som deltar?

Hva tror du er gjennomsnittlig antall riktige svar løst i Del 1 blant kvinner som deltar i denne undersøkelsen (deg selv inkludert dersom du er kvinne)?

Q63 Hva tror du er gjennomsnittlig antall riktige svar løst i Del 1 blant menn som deltar i denne undersøkelsen (deg selv inkludert dersom du er mann)?

Q174 Nedenfor følger noen påstander.

Angi for hvert utsagn om du er helt enig, noe enig, noe uenig eller helt uenig?

	1 Helt uenig (1)	2 Noe uenig (2)	3 Noe enig (3)	4 Helt enig (4)	5 Vet ikke (5)
Å være husmor er like tilfredsstillende som å ha lønnet arbeid. (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Stort sett er menn bedre politiske ledere enn kvinner. (2)	☐	☐	☐	☐	☐
En universitetsutdannelse er viktigere for en gutt enn for ei jente. (3)	☐	☐	☐	☐	☐
Stort sett er menn bedre bedriftsledere enn kvinner. (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Et av mine viktigste mål i livet har vært å gjøre mine foreldre stolte. (5)	☐	☐	☐	☐	☐

Q72 Du har nå nesten fullført hele spørreundersøkelsen. Du eneste som gjenstår er at du skal få vite hvilken del loddrekningen har blitt trukket ut som den delen du vil bli betalt for. **Du vil bli betalt for Del x.** Din betaling for å delta i denne studien vil være 100 kr pluss det du tjener for Del x. I Del x tjente du x kr. Tilsammen har du da tjent x kr.

Q187 For å kunne betale deg for din deltagelse i denne studien, trenger vi navn, adresse og kontonummer. Dette vil gis til regnskapsavdelingen, men de vil ikke se noen av dine svar. Alle dine data lagres på en sikker server som kun forskerne knyttet til dette prosjektet har tilgang til. Når betalingen er utført vil vi slette navn, adresse og kontonummer. Utbetaling vil skje når vi er ferdige med datainnsamlingen om ca. 3 uker.

Betaling Hvordan ønsker du din betaling?

- Jeg ønsker å bli betalt for min deltagelse. (1)
- Jeg ønsker å donere betalingen min til et veldedig formål. (2)

Q211 Dersom du ikke ønsker å oppgi navn, adresse og kontonummer (eller føler deg gavmild), kan du velge å donere betalingen din til et veldedig formål. Du kan velge mellom Røde Kors, Leger uten Grenser, eller Unicef.

- Røde Kors (1)
- Leger uten Grenser (2)
- Unicef (3)

Q198 Navn

Q191 Adresse

Q192 Postnummer (4 siffer)

Q180 Poststed

Q193 Kontonummer (11 siffer). Påse at kontonummeret blir riktig, ellers får vi ikke betalt deg.

Q181 **Tusen takk for at du deltok!!**

Q177 Har du noen kommentarer til spørreundersøkelsen?

Sustaining the welfare and working life model in a diversified society

1. Relevance to the call for proposals

This project is an integrated study of the roles of integration policy, exposure to ethnic diversity, and the persistence of immigrant ancestry culture in the formation of social and economic structures in Norway. Understanding these links is important for developing policies that strengthen the legitimacy of the modern Nordic welfare state. The project is empirical, multidisciplinary, comparative, policy oriented, and focuses explicitly on aspects related to ethnic diversity, gender, and generations. The team consists of leading national and international scholars in the field.

2.1. Background and status of knowledge

Western societies are becoming more diverse. Diversity may lead to more innovation, creativity, and economic growth, but may also give rise to tension and conflict (Alesina and La Ferrara, 2002; Putnam, 2007). In cross-cultural studies, trust and cooperative behavior differ greatly across countries, with the Scandinavian countries typically scoring very high on these measures (Johnson and Mislin, 2011). These countries also have relatively homogenous populations, sound political institutions, and a comprehensive welfare state. How does immigration and ethnic diversity affect the social fabric of society? Will immigrants from less trusting cultures also behave less trusting and cooperative in Scandinavian societies? Will more diversity also imply more segregation with “us-versus-them” attitudes and weaker commitment to a common social contract? Will these developments in turn undermine support for our basic political and welfare state institutions?

In shedding light on these questions, we relate to three different strands of the literature:

- The first is about host country *integration policies*; i.e., the extent to which key host country institutions – such as the labor market, schools, and political and cultural institutions – are designed to support and encourage participation by first and second generation immigrants.
- The second is about direct *exposure* to cultural diversity; i.e., the extent to which immigrants and natives actually meet and interact, and how interaction affects mindsets and behavior.
- The third is about *ancestry culture*; i.e., the extent to which preferences and beliefs originating in the country of origin are reproduced within families via childhood socialization.

Integration policies: Studies show that the labor market performance of immigrants relate to the economic development of their source country (Borjas, 2016). Across Europe, employment rates of refugees and family immigrants from non-EU countries are well below those of natives (OECD, 2015; Dumont et al., 2016). While immigrants from developing countries lack human capital and relevant labor market experience at the time of arrival, over time they typically accumulate such resources and integrate into the host-country labor market. In Norway, however, the native-immigrant employment gap appears to prevail and even expand after a few years in the country (Bratsberg et al., 2017). This suggests a realistic potential for higher employment, and thus an opportunity for improved *integration policies*. Existing evidence on the impacts of alternative integration strategies, is however, merely suggestive. In particular, though descriptive data analyses show that immigrants who acquire schooling in Norway, even below their attainment from abroad, have higher employment and earnings than other immigrants, it is unclear whether this reflects a causal effect of schooling or positive sorting into education (Bratsberg et al., 2016b). Moreover, while we know that refugees entering the labor market early also have more successful outcomes in the long run (Bratsberg et al., 2016c), this needs not reflect positive effects of an early start. More generally, the extent to which the empirical evidence speaks to the policy alternatives of “place-then-train,” as opposed to “train-then-place,” is not at all settled. Policies and evaluations also need to acknowledge that the heterogeneity of the immigrant population exceeds that of natives, as it comprises skill groups ranging from the illiterate to highly educated professionals.

Immigrant-native interaction: Several studies report that increased *exposure* to ethnic diversity reduces civic engagement and pro-social behavior more generally (Alesina and La Ferrara, 2002; Putnam, 2007). There is

also a literature focusing more specifically on the relationship between ethnic diversity and trust (e.g. Dinesen and Sønderskov, forthcoming; Soroka et al., 2004). Within the literature on exposure to diversity, there are two opposing theories. On the one side, people tend to trust those who are similar to themselves (in-group) more than others (out-group) (Alesina and La Ferrara, 2002), particularly in situations where they compete with members of other groups for limited resources (Pettigrew, 1998). This position, often labeled conflict theory (Tajfel and Turner, 1986), is consistent with the frequent finding that those in vulnerable socioeconomic positions tend to express less positive views about immigrants and minorities. Against the conflict view stands the more optimistic contact theory (Allport, 1954), suggesting that personal contact with members of out-groups reduces prejudice. This is more likely to be the case if the contact takes place in a cooperative context and under some form of authority (Pettigrew, 1998). Several studies using random assignment of students find prejudice to be reduced (e.g., Boisjoly et al. 2006, Burns et al. 2016), and others use random assignment within the military to reach the same conclusion (Carrell et al., 2015; Finseraas and Kotsadam, 2015; Finseraas et al., forthcoming). An implication of conflict theory is that ethnic diversity reduces popular support for redistribution (Mollerstrom, 2015), a mechanism that may be mitigated by contact. Indeed, recent evidence from Denmark suggests that local refugee settlement affects voter turnout and election outcomes, but with heterogeneous effects shifting political support to the right or the left depending on municipality characteristics (Dustmann et al, 2016).

Country background and ancestry culture: Empirical evidence has demonstrated that immigrants' economic success in Norway vary considerably across origin countries (Bratsberg et al., 2017), suggesting that the resources and values brought into the country are of critical importance for the economic performance of the first generation. Although widely studied in the United States (e.g., Borjas, 1994; Algan and Cahuc, 2010), less is known about the intergenerational persistence of such differences in the Nordic welfare states. In general, we know that there is a strong correlation between parents and offspring's economic success, although the relationship is weaker than in many other countries (Jäntti et al., 2006; Bratsberg et al., 2007; Bratberg et al., 2016). How this will play out for the immigrant population is still largely an open question. Immigrants' *ancestry culture* is likely to be of particular importance in relation to gender roles: Cultural views on the role of women in society vary substantially across source countries (Inglehart and Norris, 2003), and the intergenerational transmission of gender values is potentially important for female labor supply (Vollebergh et al., 2001). For example, Fernández (2007) and Fernández and Fogli (2009) find robust and economically important relationships between the female labor force participation in the parents' ancestry country and employment outcomes of second generation immigrant women in the United States.

The role of our proposal: As there are strong interlinkages between the roles of *ancestry culture*, *integration policies* and *exposure to diversity*, the generalizability of findings based on, e.g., U.S. data to a Norwegian or Scandinavian context is limited. For example, the degree of ancestry culture persistence related to gender roles clearly depends on the success of the host countries' integration policies as well as on the degree to which immigrants and natives are exposed to cultural diversity. The impact of such exposure on trust and cooperative behavior also depends on the merits of integration policies and the persistence of ancestry culture. And the mechanisms linking immigration and ethnic diversity, on the one hand, and political participation and demand for redistribution, on the other, remain poorly understood. The large cross-country differences along all these dimensions therefore calls for more empirical evidence based on Norwegian and Scandinavian data. There are also a number of more specific research questions that calls for attention, related to the effects of current immigration and integration policies, e.g., in the form of conditions for family unification, the use of temporary work permits, and the design of the introduction program. The aim of the proposed research project is to provide robust causal analyses that bridge gaps in the literature, particularly where the existing evidence mainly addresses correlations rather than causations. Based on rather unique Norwegian register data we see a number of opportunities for bringing the research frontier forward, while at the same time providing relevant and useful information to policy makers. In this research proposal, we describe our ideas for causal identification and estimation.

2.2 Approaches, hypotheses, and choice of methods

This research project has three parts, covering what we believe are essential elements for sustaining the welfare and working life model in an era of increased ethnic diversity. The first part, entitled “Sustainable employment,” evaluates immigration and integration policies, programs aimed at qualifying recently arrived immigrants for participation in the Norwegian labor market, as well as economic requirements placed on those seeking family reunification. Broadly speaking this part covers two questions of uttermost relevance for policy: What kinds of integration policies have the best merit, and for whom? Second, what is the role of economic requirements for family unification for long run employment?

The second part, entitled “Living and working together,” considers how different levels of interaction between natives and immigrants affect support for and participation in the welfare and working life model. Here we study political, judicial, and cultural integration by focusing on outcomes such as participation in general elections, adherence to the rule of law, and attitudes towards people with immigrant background. Finally, in the third part, entitled “Towards a new culture,” we study the transformation of cultural norms by comparing attitudes, norms, and behavior among first and second generation immigrants, in order to better understand the degree of persistence of culture across generations.

Clearly, measuring the degree of support for and sustainability of the welfare and working life model empirically is a complex task. Our approach is to include four potential measures of cohesion—economic, political, judicial, and cultural—all to be presented in the data section below.

Data sources and measurement: The main data sources for this project are rich and detailed administrative data for Norway. These data cover the full population for more than 25 years (for some variables even 50 years) and include detailed individual information on residency, labor market participation, work, education, welfare participation, participation in elections, and crime (charges and convictions). The Frisch Centre has extensive experience using these data sources over a number of years. In Part 1, “Sustainable employment,” we make use of detailed data from NAV (The Norwegian Social Security Administration) covering program participation, education data from Statistics Norway, as well as matched employer-employee data from NAV and Statistics Norway.

In part 2, “Living and working together,” we use a mix of administrative and survey data. We exploit the detailed geographical structure of the data, linking all residents to 14 000 specific neighborhoods and workers to their workplace, to study the degree of “shallow exposure” to immigrants and their descendants of different country backgrounds. Drawing on previous data investments we have geocoded all neighborhoods, and calculated travel distances, making it possible to fully exploit variation in the degree of exposure. Exposure is then matched, on individual level, to two outcome measures: individual participation in general elections (available since the 2013 election), and judicial cohesion, which we operationalize using data on criminal charges and convictions (available from 1992 onwards). We will also pursue a complementary approach, using data from a randomized field experiment in the North Brigade of the Norwegian army. For the soldiers in the field experiment we conducted both a survey and an incentivized trust game from which the outcome data are valuable data for research.

Part 3, “Towards a new culture,” is also based on a combination of administrative data and incentivized experimental data. Family identifiers in the demographic data from Statistics Norway enable us to compare employment outcomes and political participation of parents and their children, as well as siblings (of particular interest, brothers and sisters). Survey data and lab experiments will further allow us to address questions that are not possible to answer using information from register data alone.

1. *Sustainable employment: Immigrant integration policies*

Economic integration, in terms of labor market participation, is crucial for immigration to be fiscally sustainable. Two challenges stand out. First, should we use a train-then-place strategy, based on schooling and training outside the labor market, in order to qualify immigrants for employment later on? Or, should we instead rely on a place-then-train strategy where learning of basic skills (such as language) as well as

occupational skills to a larger extent takes place at the workplace? Acknowledging that “immigrants” is a highly heterogeneous group, which strategy works best for immigrants of different skill categories?

The second challenge is how to ensure that immigrant participation in the labor market is long-lived? For reasons we do not yet fully understand, immigrants from outside the OECD tend to experience declining employment rates after as little as 5-8 years of residence (Bratsberg et al, 2016a). One hypothesis is that the lack of general skills makes immigrants more vulnerable to organizational and technological change in the labor market. Does this create a trade-off, where place-then-train is efficient in the short run, while general skills acquired in the education system pay off in the longer run? Further, family reunification constitutes a substantial part of total immigration. In order to reunite with a family member, a legal requirement is income above a certain threshold, creating an employment incentive, and this threshold has changed over time.

Next, we describe how we plan to exploit a series of institutional changes as well as experiment-like settings that can be used to estimate causal effects of each of these policy aspects. For each program, our approach is to, (i) define content of program (what is treatment); (ii) analyze the recruitment/participation process (who is treated) and eligibility (who are non-treated); (iii) define what are the relevant outcomes (intended as well as unintended) and how they should be measured; and (iv) use state-of-the-art econometric methods, to estimate effects on outcomes. For these programs, we have promising identification designs, but all need to be further scrutinized with data in hand. As part of the dynamics of the project, we will focus on themes that provide reliable identification.

The Introduction program: Since 2004, the Introduction program has been the major integration program for newly arrived humanitarian and family immigrants (Djuve and Kavli, 2015). The program is normally full time for two years, with a substantial grant of about 185 000 NOK per year, and participants learn language and about work life, institutions, and culture. To our knowledge, the program has not yet been evaluated from a perspective of identifying quantitative effects on labor market integration. Using comparable immigrant groups who are not entitled to participation as well as pre-program arrival cohorts as controls, we will measure counterfactual outcomes for participants and identify effects in a difference-in-difference framework.

Education for adult immigrants: There are at least three distinct policy changes we may exploit to study the effects of education for adult immigrants. First, until 2011 participants in the introduction program were entitled to a supplementary grant of approximately 100 000 NOK per year conditional on enrollment in full-time (higher) education. After a 2011 reform, this was no longer the case, reducing the total grant by one third for this group. Immigrants from the same origin countries with non-refugee permits (family-related and those admitted on humanitarian grounds after asylum application, but not given refugee status) can be used as comparison groups, enabling us to apply a difference-in-differences design.

Second, from 2016 ordinary upper secondary education was made part of the introduction program, enabling us to compare participants before and after, using non-participants or those who had completed their upper secondary education prior to immigration as control groups. Third, starting in 2017, immigrants with foreign upper secondary education from a subset of countries whose upper secondary education does not qualify for access to higher education (the so-called GSU-list from NOKUT), will be given access to Norwegian upper secondary education. This group has until now found themselves in a “catch 22” situation, not able to enroll in upper secondary education because they already have it, nor given access to higher education because their upper secondary education is not approved.

Early labor market entry as integration policy: Early labor market entry may have favorable long-lasting effects on employment and earnings. A strong correlation between early employment and later labor market outcomes will largely reflect that those with the best job prospects find work first. We aim at identifying causal effects of early entry by focusing on how restrictions on work permits during the asylum application period, as well as effects of initial local labor market conditions (Aslund and Rooth 2007; Godøy 2016), affect labor market participation and long-term outcomes.

Work permits are available for asylum seekers before the final decision on their asylum application, but with tight restrictions on eligibility. A work permit requires established identity, high likelihood of accepted application, as well as a completed asylum interview. The interview requirement gives rise to some “randomness” in opportunities for work, as the waiting time before the interview has fluctuated widely over time. Together with variation in local labor market conditions, waiting time until the asylum interview may provide an IV strategy for identifying effects of early labor market experience.

The asylum interview requirement was abandoned in 2016, giving rise to a regression discontinuity design. We will further test whether labor market conditions in the region of the reception center can be used as an instrumental variable for early labor market entry. We also aim at estimating effects of early entry upon successful application and municipality placement outside the reception center. As regional settlement patterns likely are correlated with current labor market conditions, we will exploit spatial dispersal policies, as in Edin et al (2003) and Damm (2009), as well as shift-share instruments (Altonji and Card, 1991), using past location patterns for immigrants from the same origin country/areas, as sources of identification.

Family immigration restrictions: In Norway, both natives and immigrants who want to bring current or new family members to the country, typically have to document the ability to economically sustain an extended household. Over the past 20 years, the earnings requirement has changed several times and some groups have been exempted from the requirement in certain periods (Bratsberg and Raaum, 2010). Stricter rules are expected to reduce the number of family applicants, but we will examine how income requirements affect labor market outcomes. While an economist perspective may be that requirements stimulate work effort due to higher returns (e.g., allowed to bring in the family), other social scientists may point the negative stress, loneliness and frustration as fewer will have family members around and the scope for reunification is uncertain. Empirically, we address this question by making labor market outcome comparisons within and between groups under changing income requirements, at both the extensive (requirement: yes/no) as well as the intensive margins (minimum income requirements in terms of NOK per year).

2. *Living and working together: Exposure, trust and participation*

What is the effect of exposure to ethnic and cultural diversity on the degree of trust in general, and on the degree of trust between immigrants and natives? And what are the effects of exposure to diversity on participation in and loyalty to the community we share? In this section we ask how exposure to increased diversity affects fundamental elements of our society: trust levels between groups, political participation, loyalty and adherence to the common rule of law.

Few studies have research designs to identify causal effects on how contact and exposure to out-group members affect in-group trust and vice versa. We will use data from a randomized field experiment to study exactly this. To our knowledge, our project will provide the first field experiment on this topic. In addition, we will test whether the effects of exposure differs across levels of analysis.

To test the contact hypothesis, we cooperate with the North Brigade of the Norwegian Army to obtain data for group members who tightly interact. The army uses a randomization procedure to allocate soldiers to rooms during the two first months of conscription, known as “booth camp.” To measure trust and trustworthiness we rely on the incentivized trust game of Berg et al (1995). A key aspect of our experimental design is that the players are randomized to play this trust game against someone with a name signaling that the player is either a native Norwegian or a minority member. The randomization in the trust game ensures that we isolate the effect of the player background on trusting behavior. The randomization to rooms creates exogenous variation in personal contact with a minority member during boot camp, a period with intense cooperation within rooms. Our research design allows for a comparison of soldiers randomized to room with a minority member to soldiers randomized to room with majority members only. The empirical strategy is to compare whether those who are randomized to personal exposure (the treatment group) behave differently when they play against a player with minority background.

Also outside the army, the degree of exposure to cultural diversity varies substantially over space and time. Whereas some regions are nearly ethnically homogeneous, other areas are ethnically diverse, and in

some areas the native population even is the minority. Furthermore, the degree of exposure depends on segregation in local neighborhoods, school, and workplaces. The effects of shallow exposure can be tested using both the data from the army as well as administrative register data for the entire population. The data from the army will be used to test for the effects of more shallow exposure (i.e., living in the same neighbourhood area) at the municipality and post-code levels, on trust. As the soldiers are from all over the country, we have substantial variation in shallow exposure and it is likely that there are opposite effects of this and the more close personal contact. We will also test if there is an interaction effect in the sense that people from different places are affected differently by close contact.

Administrative register data for all residents of Norway over a number of years will be used to study the effects of shallow exposure on participation and loyalty to the community. By carefully combining administrative data for residence, schools, and workplaces, it is possible to measure the degree of exposure. Our starting point is thus to describe the relationships between degree of exposure and two measures of social cohesion: democratic participation (voting) and adherence to the rule of law (crime). We will disentangle observed correlations from causal effects by exploring methods from labor economics. For example, individual panel data permit the use of individual fixed effects models to account for unobserved heterogeneity that may be correlated with political participation and crime. A second approach draws on the identification strategy of Bratsberg and Raaum (2012), who show that licensing requirements in the construction sector generate exogenous variation in immigrant shares across occupations, and thereby workplaces. Simply put, does voter turnout among carpenters and painters, who are not protected by licensing requirements, change more than that of electricians and plumbers, in times of rising immigrant employment shares? Although ambiguous theoretical predictions, much can be learned about relative importance of conflict versus contact theory from such empirical investigations. Comparing results from the regional (neighborhood) and the occupational skill approaches will shed light on different channels of exposure effects.

Further, to examine the relationship between diversity and political outcomes, we will augment the data with election outcomes, such as vote shares for each party, available at the municipality level. An important question is whether native responses to diversity depends on the degree of economic and political integration of immigrants. In this, we also shift focus to political participation in the immigrant population, supplementing the data with records of political candidates containing detailed demographic information, party affiliation, and list number in each election. Among key questions we will study, is whether immigrant voter participation reflects political integration, with rising participation with time since arrival (Bevelander, 2015). Does the assimilation process relate to cultural and political characteristics of the home country, perhaps explaining the lower voter turnout of immigrants from low-income source countries (Ferwerda et al, 2016), and can the host-country affect this process through voting rights to non-citizen residents (Earnest, 2015)? Contrary, does naturalization boost political participation, akin to the labor market effects identified in U.S. studies (Bratsberg et al, 2002)? Do parties fronting immigrant candidates influence immigrant voter turnout? Such questions can be addressed with our novel microdata.

3. Towards a new culture: The degree of cultural persistence

Immigrants will inevitably find themselves with one foot in their home country culture and the other in their host country culture. Over time, immigrants and their descendants will typically adopt more of their host country culture. In this section we aim to measure the degree of cultural persistence both within and between generations. A particularly important aspect is to compare the difference between men and women, for people from different backgrounds, and how this difference evolves over generations.

With administrative data covering two generations, we can study the role of culture and its importance for economic integration. The starting point of our analysis is to compare gender differences in labor market outcomes among first and second generation immigrants, from different countries of origin, and contrast these with gender differences in, e.g., employment in their ancestor country. However, as institutional factors, such as education, may differ substantially by gender, we cannot simply interpret gender differences in the first generation as culture. There are many different definitions of culture and there is no emerging consensus on which is the most appropriate one (Polavieja 2015; Small et al. 2010). We define

ancestry culture as preferences and beliefs originating in the parental country of ancestry, transported to the host country, and reproduced within families via childhood socialization. Ancestry culture emerges in the country of origin of the parent of the second generation immigrant, and is brought to Norway and thereby separated from the institutions that caused it (such as local norms and labor markets).

For studies of second generation immigrants, we will follow Fernández and Fogli (2009) in using what is often referred to as the epidemiological approach. Second generation immigrants are born and raised in Norway, and thus face the same institutions and labor market as other Norwegian-born, but the cultural heritage from their parents is different. Gender equality, as measured by, e.g., the Gender Equality Index; the gender gap in voting; and female labor force participation in their parents' country of ancestry, will capture the cultural heritage, and we estimate the effects of this on labor supply and political participation in Norway.

By comparing men and women from different backgrounds we ensure that the variation retained will be the part of ancestry female labor force participation that affects daughters and sons differently. As this can be done for both the first and the second generation, we can measure the degree of persistence in gendered norms. This degree of persistence is further likely to depend on local factors as well as integration programs that provide a clear link to the other work packages of the project. As a means to dig even deeper into the persistence of cultural gender norms we will conduct targeted surveys.

The first aspect of economic integration that will be investigated is workplace gender segregation. Prior research has found that men have a higher competitive appetite than women (Croson and Gneezy, 2009), and this difference has been proposed as explaining a substantial part of remaining gender gaps in top-level jobs (Gneezy and List, 2014). Furthermore, it has been argued that a large part of these differences are cultural (e.g., Gneezy et al, 2009). To investigate the role of culture for gender differences in competitive appetite, we will invite first and second generation immigrants to participate in incentivized experiments either in the lab or on the internet. We will cooperate with TNS Gallup who will extract samples of second generation immigrants from the population register and send out invitations. Together with TNS-Gallup we have created routines and assured that all necessary steps for conducting this research are feasible. We will have both men and women from the different cultural backgrounds and we will investigate whether the gender gap across different cultures correlate with gender roles in the countries of ancestry. The difference across generations will speak to the degree of cultural convergence.

Moving beyond economic integration, our ambition is to study cultural persistence along more dimensions than educational and labor market outcomes. Supporting the welfare state has resemblances with cooperation in public good situations, where society is best off if all cooperate (for instance by paying taxes), while the individual will benefit from free-riding on others. The public good game has been used extensively within economics, sociology, and psychology to study cooperative behavior. Lab experiments show that people commonly contribute to the public good, but that contributions are conditional on the contributions by others (e.g., Fischbacher et al, 2001). Also, the perceived moral obligation to contribute depends on whether others contribute (Hauge, 2015). Cross-cultural studies show that trust and cooperative behavior varies across countries (Henrich et al, 2001; Ahn et al, 2016) and that women more often are conditional cooperators than men (Furtner et al, 2016). As other differences exist between societies as well, it is difficult to separate culture from institutions.

In this study, we will invite first and second generation immigrants of both genders, and measure the extent of cooperative behavior in an incentivized public good game experiment. We will use measures of trust, preferences for redistribution, and free-riding behavior in ancestor countries from the World Value study to study whether ancestor culture has an impact on cooperative behavior of first and second generation immigrants. We will use the same strategy for recruitment cooperating with TNS Gallup as outlined above. We can test whether there is a difference in cooperative behavior between the first and second generation immigrants, which will teach us something about assimilation.

A fundamental challenge when studying the role of culture for integration is whether the results are specific for Norway or generally applicable to other countries as well. To shed light on the general applicability we also plan to conduct comparative studies. Together with partners in the UK we will investigate the role of ancestry culture in the UK and compare the effects to those in Norway. In interpreting the differences we will

consider that the selection processes underlying both immigration and return migration in the UK and Norway may differ (Borjas, 1991; Borjas and Bratsberg, 1996). Together with partners in Sweden we will compare the effects of ancestry culture in two very similar countries but with substantial variation in both the number and the source country composition of immigrants. There is also variation in the human capital of the first generation immigrants from the same country coming to Norway and Sweden. The effects of ancestry culture are likely to differ depending on where you end up. A salient hypothesis is that your own level of human capital is not only determined by your parents' human capital, but also by the average level of human capital in your ethnic group. This is labeled ethnic capital (Borjas 1992) and is likely to be an important moderator (Borjas 1992; 2016). Including Sweden in these analyses gives rise to comparative studies as our Swedish partners have access to equally detailed and rich data.

2.3. The project plan, project management, organization, and cooperation

The project will be led by senior research fellow **Oddbjørn Raaum**, the Frisch Centre. Other core team members at the Frisch Centre include (all PhDs) **Bernt Bratsberg**, **Karen Hauge**, **Andreas Kotsadam**, **Simen Markussen**, and **Knut Røed**. Researcher **Henning Finseraas** (ISF) will be an important national collaborator working on ancestry as well as the field experiment in the Norwegian Army. The project will bring the national research team together with leading international scholars, including Professor **Dan Anderberg** (UK), Professor **George Borjas** (USA), Professor **Peter Hedström** (Sweden), Professor **Javier Polavieja** (Spain), and Postdoctoral researcher **Anine Riege** (UK). Anderberg and Hedström will be directly involved in parts 2 and 3 of the project. Polavieja and Riege will be active partners in part 3, studying the importance of ancestry culture. Borjas will advise the team on all aspects of the project, and will be directly involved and co-author of papers under part 1, immigrant integration. The team is multi-disciplinary, with scholars from Economics, Political Science, Psychology, and Sociology.

2.4. Budget

The total cost of the 3-year project is 8 million NOK, starting medio 2017.

3. Key perspectives and compliance with strategic documents

3.1. Compliance with strategic documents

The project is at the heart of the research strategy pursued at the Frisch Centre. It represents a direct continuation of successful register data research (also sponsored by the VAM program) and draws heavily on large investments already made in expertise on analyses of large administrative register datasets, infrastructure, tailored empirical methods, and randomization protocols. The project takes this research agenda further in two important directions, as it adds field experiments and incentivized laboratory experiments to the study of immigrant integration, ethnic diversity, trust, and support for the welfare state. The project advances our ongoing research efforts on understanding policies that enhance economic integration of refugees.

3.2. Relevance and benefit to society

The project addresses key challenges to sustainability of the welfare state; interaction between the immigrant and native populations in different arenas; economic integration; political responses to immigration and ethnic diversity; and political participation of first and second generation immigrants.

3.3. Environmental impact

The project has no direct environmental consequences.

3.4. Ethical perspectives

Given the project's reliance on administrative register data, privacy protection concerns are important. Our data will not include any direct information that identify individuals. The research will be undertaken in strict accordance with legislation and guidelines given by the Norwegian Data Inspectorate. The Frisch Centre has implemented stringent regulations regarding both storage and use of data with personal information; see www.frisch.uio.no/internal/pdf/Interkontrollinstruks.pdf. The field experiment and the corresponding data

collection in the Army have been approved by the NSD. In our dissemination, we will strictly follow the guidelines of the National Ethics Committees and will be particularly aware of classifications that could result in stigmatizing of vulnerable groups.

3.5. Gender issues

Gender is an important dimension in several of the research themes described in this proposal: The effects of integration programs and of exposure are likely to differ by gender. In the analysis of ancestry culture, a key focus is on the transmission and change of gender roles. The project team consists of both men and women.

4. Dissemination and communication of results

4.1 Dissemination plan

The dissemination plan is described in the grant application form.

4.2 Communication with users

We expect results from the project that will be of significant interest for policy makers. In addition to the written dissemination described in the application form, we will communicate research findings directly in meetings with the relevant policy departments and directorates, along with participation in user-oriented conferences and seminars. The Norwegian researchers involved in this project are in regular contact with policy makers, both through seminars and conferences and informal dialogue, and they are active media participants. Several of the team members have also served on commissions appointed by the government.

References

- Ahn, T.K., L. Balafoutas, M. Batsaikhan, F. Campos-Ortiz, L. Putterman, and M. Sutter (2016) Securing property rights: A dilemma experiment in Austria, Mexico, Mongolia, South Korea and the United States. *Journal of Public Economics*, 143, 115-124.
- Alesina, A., & La Ferrara, E. (2002) Who trusts others? *Journal of public economics*, 85(2), 207-234.
- Algan, Y., and P. Cahuc (2010) Inherited trust and growth, *American Economic Review*, 100(5): 2060-2092.
- Altonji, J.G., and D. Card (1991) The Effects of Immigration on the Labor Market Outcomes of Less-Skilled Natives. In *Immigration, Trade, and the Labor Market*, ed. J.M. Abowd and R.B. Freeman. Chicago: University of Chicago Press, pp. 208-234.
- Allport, Gordon W. (1954) *The Nature of Prejudice*. Reading: Addison-Wesley
- Aslund, O. and Rooth, D.O. (2007) Do when and where matter? Initial labour market conditions and immigrant earnings, *Economic Journal* 117(518), 422-448.
- Berg, J., Dickhaut, J., & McCabe, K. (1995) Trust, reciprocity, and social history. *Games and economic behavior*, 10(1), 122-142.
- Bevelander, P. (2015) Voting Participation of Immigrants in Sweden—a Cohort Analysis of the 2002, 2006 and 2010 Elections, *Journal of International Migration and Integration* 16(1): 61-80.
- Boisjoly, J., Duncan, G. J., Kremer, M., Levy, D. M., & Eccles, J. (2006) Empathy or antipathy? The impact of diversity. *American Economic Review*, 96(5), 1890-1905.
- Borjas, G.J. (1991) Immigration and self-selection. In J.M. Abowd and R.B. Freeman, editors, *Immigration, Trade and the Labor Market*, pages 29-76. University of Chicago Press.
- Borjas, G.J. (1994) Long-Run Convergence of Ethnic Skill Differentials: The Children and Grandchildren of the Great Migration, *Industrial and Labor Relations Review* 47 (July): 553-573.
- Borjas, G.J. (1995) Ethnicity, Neighborhoods, and Human-Capital Externalities. *American Economic Review* 85.3 (1995): 365-390.
- Borjas, G. J. (2016) *We wanted workers: Unraveling the Immigration Narrative*. New York: Norton.
- Borjas, G.J., and B. Bratsberg (1996) Who Leaves? The Outmigration of the Foreign Born, *The Review of Economics and Statistics* 78(1): 165-176.
- Bratberg, E., Davis, J., Mazumder, B., Nybom, M., Schnitzlein, D. & Vaage, K. (2016) A comparison of intergenerational mobility curves in Germany, Norway, Sweden, and the U.S. *Scandinavian Journal of Economics*, forthcoming.
- Bratsberg, B., and O. Raaum (2010) Effekter av krav om forsørgelsesevne ved familiegjenforening (Effects of subsistence requirements for family reunification). Report prepared for the Norwegian Directorate of Immigration. Rapport 4/2010, Frischsenteret.
- Bratsberg, B., and O. Raaum (2012) Immigration and Wages: Evidence from Construction, *Economic Journal* 122(565): 1177-1205.
- Bratsberg, B., O. Raaum, and K. Røed (2014) Immigrants, Labour Market Performance, and Social Insurance, *Economic Journal*, 124(580), F644-F683.
- Bratsberg, B., O. Raaum, and K. Røed (2016a) Job Loss and Immigrant Labor Market Performance. IZA Discussion Paper No. 9729. Bratsberg, B., O. Raaum, and K. Røed (2016b) Labor market integration of refugees in Norway, in F. Fasani (ed), *Refugees and Economic Migrants: Facts, policies and challenges*, VoxEU.org Book, CEPR Press: 37-52.
- Bratsberg, B., O. Raaum, and K. Røed (2016c) Flyktninger på det norske arbeidsmarkedet (Refugees in the Norwegian labor market), *Søkelys på arbeidslivet* 33(3): 185-207.
- Bratsberg, B., O. Raaum, and K. Røed (2017) Immigrant Labor Market Integration across Admission Classes, *Nordic Economic Policy Review*, forthcoming.

- Bratsberg, B., J.F. Ragan, Jr., and Z.M. Nasir (2002) The Effect of Naturalization on Wage Growth: A Panel Study of Young Male Immigrants, *Journal of Labor Economics* 20(3):568-597.
- Bratsberg, B., K. Røed, O. Raaum, R. Naylor, M. Jäntti, T. Eriksson, and E. Österbacka (2007) Nonlinearities in Intergenerational Earnings Mobility: Consequences for Cross-Country Comparisons, *Economic Journal* 117(519): C72-92.
- Burns, J., Corno, L., & La Ferrara, E. (2016) Does interaction affect racial prejudice and cooperation? evidence from randomly assigned peers in south africa. *Unpublished working paper*.
- Carrell, Scott E., Mark Hoekstra, And James E. West (2015) The Impact Of Intergroup Contact On Racial Attitudes And Revealed Preferences. NBER Working Paper No. 20940.
- Crosen, R., & Gneezy, U. (2009) Gender differences in preferences. *Journal of Economic Literature*, 47(2), 448-474.
- Dahl, G.B., Kostøl, A.R, and M. Mogstad (2014) Family Welfare Cultures, *Quarterly Journal of Economics* 129 (4): 1711-1752.
- Damm, A.P. (2009) Ethnic Enclaves and Immigrant Labor Market Outcomes: Quasi-Experimental Evidence, *Journal of Labor Economics*, Vol. 27, No. 2, pp. 281-314.
- Dinesen, P.T. and K.M. Sønderskov (Forthcoming) Ethnic Diversity And Social Trust Evidence From The Micro-Context, *American Sociological Review*.
- Djuve, A.B., and H.C. Kavli (2015) Ti års erfaringer: En kunnskapsstatus om introduksjonsprogram og norskopplæring for innvandrere, Fafo-rapport 2015:26.
- Dumont, J-C, Liebig, T., Peschner, J., Tanay, F., and Xenogiani, T. (2016) How are refugees faring on the labour market in Europe? A first evaluation based on the 2014 EU LFS. Working Paper 1/2106, EC and OECD.
- Dustmann, C., Vasiljeva, K., and Piil Damm. A. (2016) Refugee Migration and Electoral Outcomes, Discussion Paper 19/16, University College London, Centre for Research and Analysis of Migration.
- Earnest, D.C. (2015) Expanding the Electorate: Comparing the Noncitizen Voting Practice in 25 Democracies, *Journal of International Migration and Integration* 16(1): 1–25.
- Edin, P-A., Fredriksson, P., and Åslund, O. (2003) Ethnic Enclaves and the Economic Success of Immigrants: Evidence from a Natural Experiment, *Quarterly Journal of Economics* 118(1), 329–357.
- Falch, T., Lujala, P. and B.Strøm (2013) Geographical constraints and educational achievement, *Regional Science and Urban Economics* 43, 164-176.
- Fernandez, R. (2007) Women, work, and culture. *Journal of the European Economic Association*, 5(2-3):305-332.
- Fernandez, R., & Fogli, A. (2009) Culture: An empirical investigation of beliefs, work, and fertility. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 1(1), 146-177.
- Ferwerda, J., Finseraas, H., and Bergh, J. (2016) Voting Rights and Immigrant Incorporation: Evidence from Norway, Manuscript, Institutt for samfunnsforskning.
- Fischbacher, U., Gächter, S. and E. Fehr (2001) Are people conditionally cooperative? Evidence from a public goods experiment. *Economic Letters*, 71, 397-404.
- Finseraas, H & A. Kotsadam (2015) Does personal contact with ethnic minorities affect anti-immigrant sentiments? Evidence from a field experiment. Mimeo
- Finseraas, H., Johnsen, Å. A., Kotsadam, A., & Torsvik, G. (2016) Exposure to female colleagues breaks the glass ceiling—Evidence from a combined vignette and field experiment. *European Economic Review*.
- Furtner, N., M.Kocher, P.Martinsson, D. Matzat, C. Wollbrant (2016) Gender and cooperative preferences on five continents. University of Gothenburg, Working Papers in Economics, No 677.
- Gneezy, U., K.L. Leonard, J.A. List (2009) Gender differences in Competition: Evidence From a Matrilineal and a Patriarchal Society. *Econometrica*, 77 (5), 1637-1664.
- Godøy, A. (2016) Local labor markets and earnings of refugee immigrants, *Empirical Economics*, 1–28.
- Hauge, K. (2015) Moral opinions are conditional on the behavior of others. *Review of Social Economy*, 73 (2), 154-175.
- Henrich, J., R. Boyd, S. Bowles, C. Camerer, E. Fehr, H. Gintis, R. McElreath (2001) In search of homo economicus: behavioral experiments in 15 small-scale societies. *American Economic Review*, 91 (2), 73-78.
- Inglehart, R., & Norris, P. (2003) *Rising tide: Gender equality and cultural change around the world*. Cambridge University Press.
- Johnson, N. D., & Mislin, A. A. (2011) Trust games: A meta-analysis. *Journal of Economic Psychology*, 32(5), 865-889.
- Jäntti, M., B. Bratsberg, K. Røed, O. Raaum, R. Naylor, E. Österbacka, A. Björklund, and T. Eriksson (2006) 'American Exceptionalism' Reconsidered: A Comparison of Intergenerational Earnings Mobility in the Nordic Countries, the United Kingdom, and the United States, IZA Discussion Paper No. 1938.
- Mollerstrom, J. (2015) Ethnic fractionalization and the demand for redistribution– Potential implications for the Nordic model, *Nordic Economic Policy Review* 2015/2: 219-243.
- OECD (2015) Indicators of Immigrant Integration 2015: Settling In. OECD/European Union.
- Pettigrew, T. F. (1998) Intergroup contact theory. *Annual Review of Psychology*, 49(1), 65-85.
- Putnam, R. D. (2007) E pluribus unum: Diversity and community in the twenty-first century the 2006 Johan Skytte Prize Lecture. *Scandinavian Political Studies*, 30(2), 137-174.
- Soroka, S., Johnston, R., & Banting, K. (2007) Ethnicity, trust, and the welfare state, *Social capital, diversity, and the welfare state*, 279-303.
- Turner, J. C., & Tajfel, H. (1986) The social identity theory of intergroup behavior. *Psychology of intergroup relations*, 7-24.
- Vollebergh, W. A., Iedema, J., & Raaijmakers, Q. A. (2001) Intergenerational transmission and the formation of cultural orientations in adolescence and young adulthood. *Journal of Marriage and Family*, 63(4), 1185-1198.